

Onderwijsgroep

Buitengewoon

Privacy en AVG

Wat WIL en KUN je ermee?

PASCAL MARCELIS

BELEIDSMEDEWERKER ICT + FUNCTIONARIS GEGEVENSBESCHERMING

AVG - GDPR
25 mei 2018

Privacy en AVG

- Waarom MOET je er als organisatie wat mee?

- Nederlandse Wbp → ‘Europese’ AVG per 25 mei 2018
- Wet, dus voldoen anders... → volgen er op 26 mei sancties
- College Bescherming Persoonsgegevens → Autoriteit Persoonsgegevens
- Grote boetes → tot € 20.000.000 of 4% van de jaaromzet
- Amnesty International op de stoep, en in de media?

Privacy en AVG

- Waarom MOET je er als onderwijsorganisatie wat mee?

- Bevoegd gezag aansprakelijk
- Accountantscontrole
- Concurrentiepositie
- **Het is een hot topic, ook in het onderwijs!**
- **Ouders/verzorgers op de stoep, en in de media!**
- **Reputatieschade!**

Privacy en AVG

- Waarom MOET je er als persoon wat mee?

- Het is een grondrecht
- Het recht om met rust gelaten te worden

“Privacy niet belangrijk vinden omdat je niets te verbergen hebt, is hetzelfde als niet geven om vrijheid van meningsuiting omdat je niets te zeggen hebt.”

Edward Snowden

Privacy en AVG

- Wat WIL je er als onderwijsorganisatie mee?

Een veilige school-omgeving

- voor onze samenwerkingspartners
- voor ouders/verzorgers
- voor onze medewerkers

- **voor onze (soms extra kwetsbare) leerlingen!**

Privacy en AVG

- Wat KUN je er als onderwijsorganisatie mee?

- Privacy goed op de kaart zetten!
- We hebben samen een taak!
- Collega's op school niet overvragen!
- Dus ondersteunen waar het moet!
- En ontlasten waar het kan!

Privacy en AVG - Hoe dan?

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Onze aanpak: Integraal

Integrale veiligheid

- Fysieke veiligheid
- Sociale veiligheid
- Informatieveiligheid + Privacy

Informatieveiligheid

Definitie

*Informatiebeveiliging is het proces van vaststellen van de vereiste **kwaliteit** van **informatie**(systemen) in termen van **vertrouwelijkheid, beschikbaarheid, integriteit, onweerlegbaarheid** en **controleerbaarheid** alsmede het treffen, onderhouden en controleren van een samenhangend pakket van bijbehorende (fysieke, organisatorische, technische en logische) beveiligingsmaatregelen.*

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Onze aanpak: Integraal

Eigenaar	Hoofdstema	Toelichting	2018						
			januari	februari	maart	april	mei	juni	juli
BvH, PM, BC	INTEGRALE VEILIGHEID	KAN - Voorlichting vanuit een integrale benadering over de 3 hoofdthema's en de onderwerpen die op korte of middellange termijn om aandacht vragen + overleg over de afspraken hoe incidenten te melden en te beheersen.	X1						
BvH	FYSIEKE VEILIGHEID	MOET - Crisisteam	X1		X2				O
BvH	SOCIALE VEILIGHEID	MOET - Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	X1			X2			
PM	INFORMATIEVEILIGHEID	MOET - Wbp wordt AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming): Protocol Datalekken, Bewerkssovereenkomsten, Functionaris Gegevensbescherming, Verwerkingsregister	X1	X2				O	UITLOOP
PM(+BC)	INFORMATIEVEILIGHEID (+ SOCIALE VEILIGHEID)	MOET - Privacyreglement	X1	X2				O	
PM(+BC)	INFORMATIEVEILIGHEID (+ SOCIALE VEILIGHEID)2	MOET - Toestemming gebruik foto's en video's leerlingen	X1	X2				O	
PM	INFORMATIEVEILIGHEID2	KAN - Reglement ICT- en Internetgebruik	X1	X2				O	
BC(+PM)	INFORMATIEVEILIGHEID (+ SOCIALE VEILIGHEID)3	KAN - Reglement Gebruik sociale media (leerlingen / medewerkers)	X1			X2			O
PM	INFORMATIEVEILIGHEID5	KAN - Quick Wins: een aantal afspraken die risico's en impact verlagen en veiligheid verhogen	X1+X2	O					
PM	INFORMATIEVEILIGHEID3	KAN - Bruikleenovereenkomst smartphone, tablet, laptop	X1	X2	O				
BvH	SOCIALE VEILIGHEID2	KAN - Protocol Verzorging en medicijnen		X1				X2	
BvH	SOCIALE VEILIGHEID4	KAN - Klokkenuidersregeling		X1		X2			
BvH	FYSIEKE VEILIGHEID2	KAN - Protocol Genotmiddelen			X1	X2		O	
BvH	SOCIALE VEILIGHEID3	KAN - Protocol Verzorging en seksualiteit				X1		X2	

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Incidentregistratie

Incidentregistratie= risicoregistratie

- Sociale veiligheid als Incidenten via leerlingvolgsystemen > IRIS+
- Fysieke veiligheid direct via Schouw > IRIS+
- Informatieveiligheid direct via Diversen > IRIS+

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Incidentregistratie

Sociale veiligheid		Fysieke veiligheid		Informatieveiligheid	
Incidenten		Schouw		IB	P
ParnasSys	SOMtoday	IRIS - Web/App			
OP		OOP		FGB	FGB
OP		OOP		FGB	FGB
OP		OOP		FGB	FGB
OP		OOP		FGB	FGB
OP		OOP		FGB	FGB
	OP	OOP		FGB	FGB
OP		OOP		FGB	FGB
	OP	OOP		FGB	FGB
		VC	VC	FGB	FGB
				FGB	FGB

Privacy en AVG - Hoe dan?

Bewustwording / training

Privacy en AVG - Maak het herkenbaar

Privacy en AVG - Bespreek het spanningsveld

Niks mag

- Maar kun je dan nog wel leren, werken of wonen?

Alles mag

- Maar zou je daar willen leren, werken of wonen?

Privacy en AVG - Wat?

Verdrag voor rechten van de mens / grondwet

- Iedereen heeft recht op rust en privacy
- Je mag persoonlijke gegevens van iemand niet zomaar gebruiken
- Iedereen heeft er recht op te zien wat er over hem is vastgelegd

Tot 25-5-2018: Wet bescherming persoonsgegevens (2001)

- Bevat regels voor de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens

Vanaf 25-5-2018: Algemene Verordening Gegevensbescherming

- De 'Europese' Privacywet, opvolger van de Wbp
- Icm landspecifieke Uitvoeringswet AVG (UAVG)
- Rechten van betrokkene meer centraal
- Meer gericht op de digitale (internet) wereld
- **Geen (onderwijs)vrijstellingen meer!**

Privacy en AVG - Persoonsgegevens?

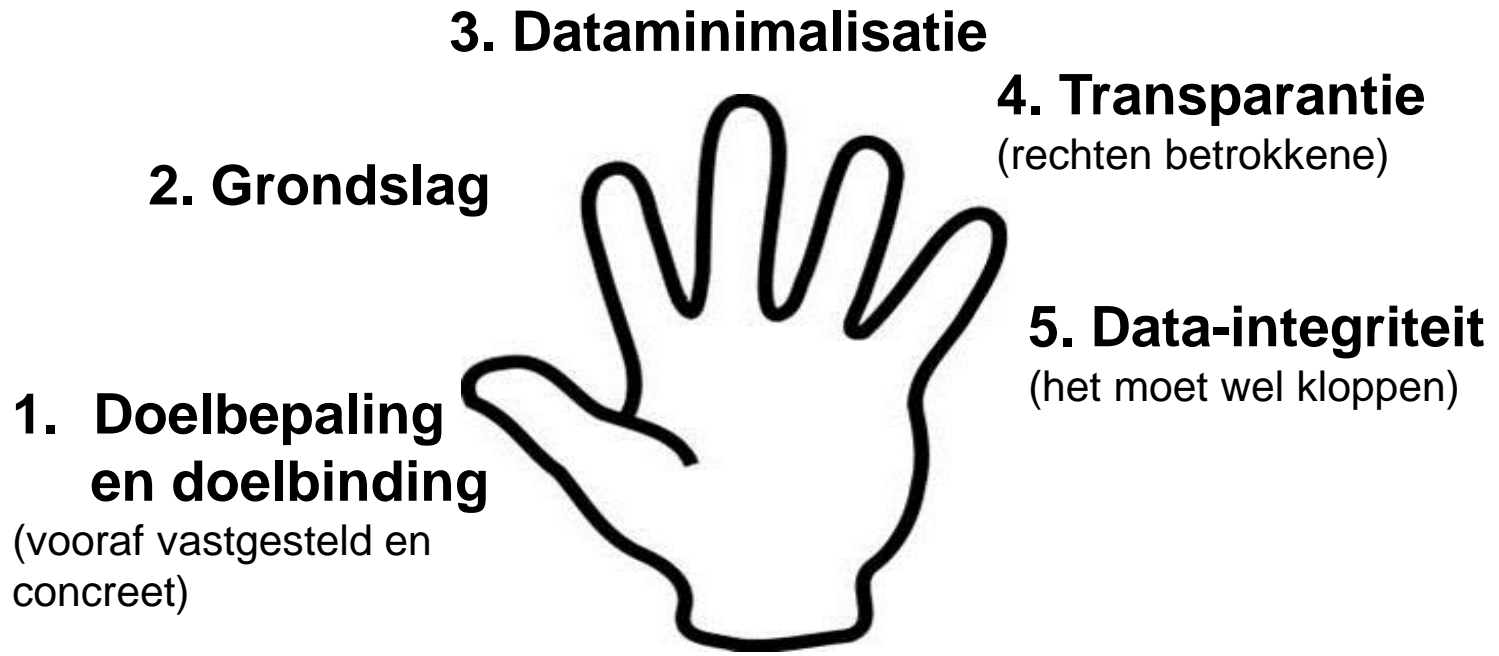
Alle gegevens aan de hand waarvan een persoon kan worden geïdentificeerd

- Naam
- Adres
- Woonplaats
- Telefoonnummers
- Postcodes met huisnummers
- E-mailadres (ook zakelijk!)
- **(Pas)foto's**
- Vingerafdruk
- Kenteken
- **IP-adressen/MAC-adressen/Cookies**
- Device-ID
- Locatiegegevens

Privacy en AVG - Bijzondere persoonsgegevens?

- BSN (nog wel)
- Persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt (foto?)
- Persoonsgegevens waaruit politieke opvattingen blijken
- Persoonsgegevens waaruit religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken
- Persoonsgegevens waaruit het lidmaatschap van een vakvereniging blijkt
- **Gegevens over gezondheid**
- Gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid
- Genetische gegevens
- **Biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon**
- Strafrechtelijke gegevens

Privacy en AVG - Denkkader?

Privacy en AVG - Hoe dan?

Bewustwording / training

- Organiseer sessies en schets het kader
- Verzamel vragen, en antwoorden (FAQ)
- Definieer maatregelen (oa Quick Wins)
- Gebruik bronnen en naslagwerk
- Organiseer trainingen op maat
- There's an app for that! AVG-set (app Knowingo + inhoud Leffectief)
- Organiseer een Privacy Escaperoom

Privacy en AVG - Wat moest al?

Voldoen aan de Wbp, met oa:

- ✓ Protocol Datalekken
- ✓ Privacyreglement
- ✓ Toestemming gebruik beeldmateriaal leerlingen
- Bewerkersovereenkomsten*
- En meer... (bijv. selectielijst)

Privacy en AVG - Hoe dan?

Beeldmateriaal leerlingen

- Standaard passage in Schoolgids
- Vraag toestemming en leg dat vast
- Handtekening niet verplicht, maar wel handig!
- Want toestemming moet aantoonbaar zijn
- Uitdaging bij gescheiden ouders en leerlingen => 16 jaar

Privacy en AVG - Wat is per 25 mei anders?

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Status en Fasering

Status	Wat	Wanneer	Minimaal afstemming met	GMR
	Protocol Datalekken	< 31-12-2017	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	A
	Privacyreglement	< 31-12-2017	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	I
	Bruikleenovereenkomst	< 31-12-2017	ICT-coördinatoren	A
	Toestemming gebruik beeldmateriaal leerlingen	< 28-2-2018	Alle medewerkers	I
	Functionaris voor de gegevensbescherming (FG)	< 28-2-2018	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	I
	Bewustwording + Training op maat	< 24-5-2018	Alle medewerkers + specifiek	A
	(Beveiligings)Maatregelen	< 24-5-2018	Alle medewerkers	A
	Verwerkersovereenkomsten	< 24-5-2018	ICT-coördinatoren	A
	Verwerkingsregister	> 24-5-2018	(Locatie)Verantwoordelijken	A
	Privacy by design + Privacy by default	< 31-12-2018	ICT-coördinatoren	A
	Rechten van betrokkenen	< 31-12-2018	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	A
	Data Protection Impact Analysis (DPIA)	< 31-12-2018	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	A
	Update ICT-reglement	< 31-12-2018	ICT-coördinatoren	A
	Gedragscode/protocol Sociale media	< 31-12-2018	Social media beheerders	A
	Beleidsplan Informatiebeveiliging en Privacy	< 31-12-2018	ICT-coördinatoren/Veiligheidscoördinatoren	A
	Interne of Externe Audit op naleving AVG	> 31-12-2018	MT en CvB	A

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Functionaris Gegevensbescherming

Organiseer

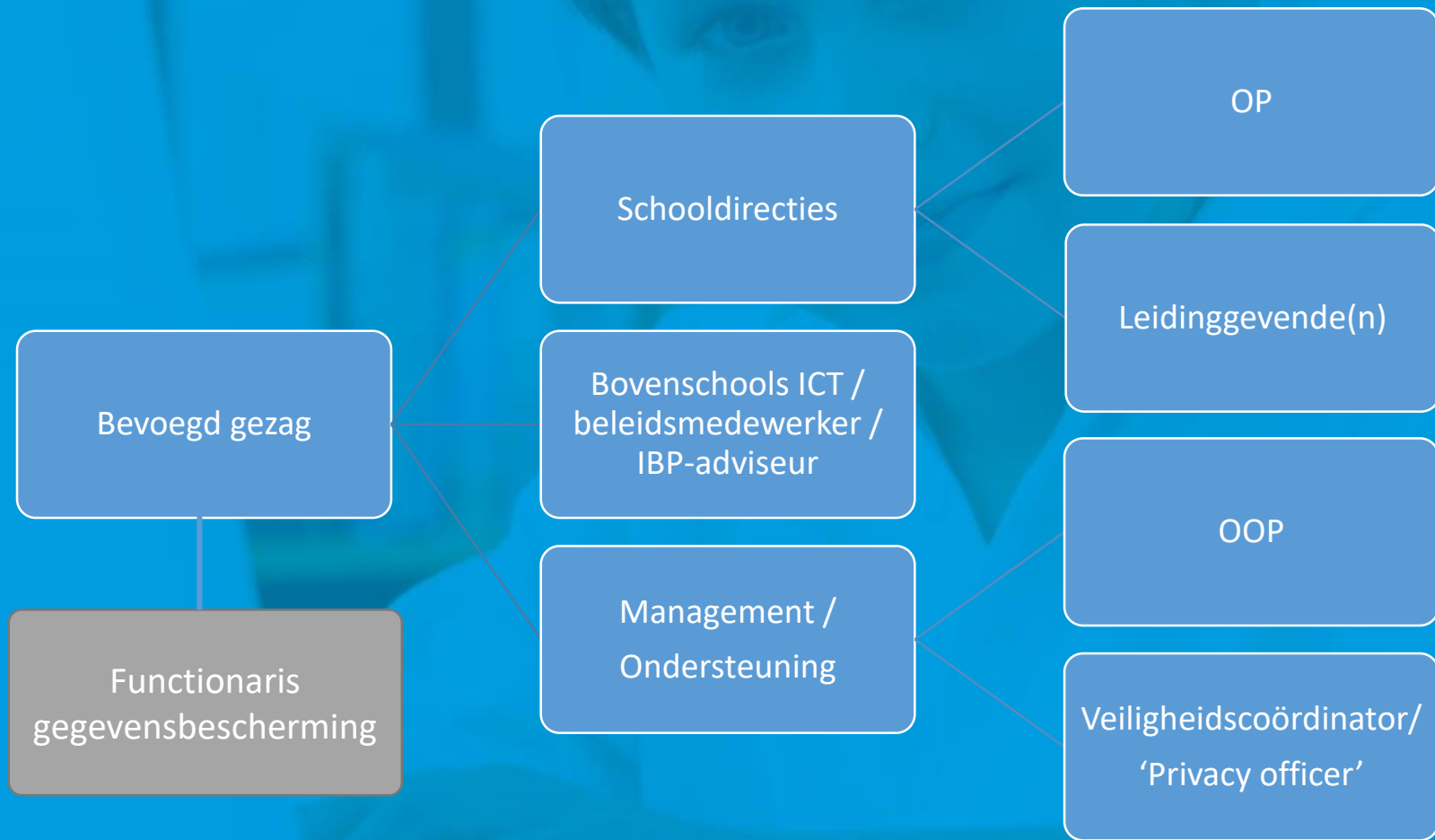
- Wijs aan en registreer bij de AP
- Intern of extern (voordelen en nadelen)
- TIP: Of beide (externe 'FG' als sparring)! (best of both worlds)
- Optie: FG-as-a-Service, bijvoorbeeld via SIVON?
- Zorg voor opleiding (bijv. via ICTrecht.nl)
- Besluit/aanwijzing via instemming GMR
- Maak contactgegevens bekend (eigen nummer, e-mail, post)
- = Data Protection Officer (soms Privacy Officer, niet Security Officer)
- TIP: Rol van Privacy-contactpersoon per school

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Functionaris Gegevensbescherming

Taken en verantwoordelijkheden FG

- Toezicht houden op naleving van de AVG en daartoe
- Inventarisaties van gegevensverwerkingen maken
- Meldingen van gegevensverwerkingen bijhouden
- Vragen en klachten van betrokkenen afhandelen
- Trainingen en bewustwording organiseren voor medewerkers
- Adviseren over technologie en beveiliging (privacy by design)
- Input leveren bij het opstellen of aanpassen van een gedragscode
- Meewerken met en aanspreekpunt van de Autoriteit Persoonsgegevens

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Functionaris Gegevensbescherming

Positioneer en faciliteer

- Tijdig en volledig betrokken bij besluitvorming
- Geen instructies m.b.t. uitvoering taken
- Toegang tot de benodigde middelen om taak uit te oefenen
- Benaderbaar door betrokkenen
- Rapporteert direct aan hoogste management
- Aan geheimhouding gebonden
- Mag ook andere taken uitvoeren, mits geen conflicten (geen senior management functie).
- Urenindicatie is afhankelijk van omvang organisatie
- En afhankelijk van aantal (bijzondere) persoonsgegevens
- [En aantal datalekken: Datalek kost gemiddeld 32 uur](#)

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Functionaris Gegevensbescherming

Kwaliteiten

- Aangewezen op grond van zijn professionele kwaliteiten
- Deskundigheid op privacywetgevingsgebied
- Vermogen om zijn taken uit te voeren
- Aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Voorbeelden wanneer FG raadplegen

- bij een (vermeend) datalek, dus een incident waar mogelijk persoonsgegevens zijn gelekt, bijvoorbeeld wanneer een USB-stick, laptop, tablet of telefoon kwijt of gestolen is
- bij onduidelijkheid over privacy, bijvoorbeeld bij het delen van persoonsgegevens
- bij het maken van afspraken met derden/externen over het delen van persoonsgegevens

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Neem maatregelen

Quick wins

- Vergrendel de computer bij verlaten werkplek
- Laat dossiers, laptops, USB-sticks of cd's met (persoons)gegevens niet onbeheerd
- Schrijf inloggegevens NIET op
- Gebruik uitgesteld printen met code
- Gebruik een veilig/sterk wachtwoord/zin
- Gebruik een wachtwoordmanager
- Bescherm device Biometrisch of met Pincode
- Zorg voor [httpS://www.<eigenorganisatie>.nl](http://www.<eigenorganisatie>.nl)

Tips

- AlertOnline.nl - Cyberskillstest
- Zorgzekeren.nl - Zekercheck
- Veiliginternetten.nl
- Wachtwoordbewust.nl

RANK	PASSWORD	CHANGE FROM 2014
1	123456	Unchanged
2	password	Unchanged
3	12345678	1 ↗
4	qwerty	1 ↗
5	12345	2 ↘
6	123456789	Unchanged
7	football	3 ↗
8	1234	1 ↘
9	1234567	2 ↗
10	baseball	2 ↘

Privacy en AVG - Hoe dan? - Neem maatregelen

Applicaties (bijv. ParnasSys / SOMtoday)

- Gebruikersaccounts opschonen
- Rollen en rechten evalueren
- Gegevensinvoer controleren ihkv dataminimalisatie
- Bewaarplicht van informatie-onderdelen vaststellen
- Wachtwoorden aan minimale eisen laten voldoen
- Overwegen om 2-factor authenticatie te activeren

Privacy en AVG - Hoe dan? - Verwerkersovereenkomsten

- Check of leverancier aangesloten is bij [Privacy Convenant](#)
- Model Verwerkersovereenkomst 3.0
- En anders, verwerkersovereenkomst op maat
- Of standaard artikelen-set
- En voeg die toe aan [nieuwe overeenkomsten \(privacy by design!\)](#)
- Want, [Verwerkersovereenkomst is niet verplicht](#), wel handig!

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Verwerkingsregister

- Doel/Doelbinding
- Grondslag
- Persoonsgegevens + Betrokkenen
- Verwerkers / Ontvangers
- Bewaartermijnen
- Maatregelen
- Invullen door procesverantwoordelijke
- TIP: Gewoon in Excel, of een Online Tool gebruiken

Privacy en AVG - Hoe dan?

- Verwerkingsregister

	A	B	C	D	E	F
1	 Onderwijsgroep Buitengewoon					
2	Betrokkenen	Persoonsgegevens	Doeleinden	Ontvangers	Wettelijke grondslag*	Verwerkersovereenk
3						
4	Leerlingen	NAW	Uitvoering wettelijke plicht	dienstverlener	Wettelijke plicht	Ja
5						
6						
7						
			Doeleinden Voor welke doeleinden verwerkt u persoonsgegevens?			

Privacy en AVG - Hoe dan? - Wat kun je nog meer doen?

- Reglement Internet- en computergebruik
- Social media protocol
- Bruikleenovereenkomst
- Geheimhoudingsverklaring
- Devicebeheer regelen
- Gebruikers en identiteitsbeheer (autorisatiematrix)
- Data D-day: schoon je documenten en data op

Privacy en AVG - Hoe dan? - andere overwegingen

- Gebruik voor IBP-beleid de [tool van Kennisnet](#)
- Stel vragen aan Kennisnet via ibp@kennisnet.nl
- Ihkv Passend Onderwijs: Gebruik de [Tool](#)
- Ihkv Passend Onderwijs: stel vragen bij het Steunpunt
- TIP: Gebruik Twitter / LinkedIn / Conferenties / Dit netwerk!
- [Meer informatie over de AVG](#)
- [Gebruik Hulp bij Privacy van de AP](#)

Privacy en AVG

**NIET OMDAT HET MOET
MAAR OMDAT WE HET SAMEN
WILLEN EN KUNNEN!**

PASCAL MARCELIS
p.marcelis@ogbuitengewoon.nl

06 1355 4185
www.linkedin.com/in/pmarcelis/
twitter.com/PascalMarcelis